

KS. JAN BEDNARCZYK

POWOŁANIE DO ŻYCIA FEDERACJI BIBLIOTEK KOŚCIELNYCH – FIDES

Dziedzictwo zawarte w księgach, bibliotekach i archiwach stanowi *pamięć* Kościoła o jego stopniowym pogłębianiu wiary, ale może być również *pamięcią* dla całej ludzkości, gdy zapragnie ona odkryć, co znaczy kultura w duchu chrześcijańskim¹. Papież Jan Paweł II podjął wyjątkowy charakter tych spraw, decydując, aby ogólny problem ochrony, wykorzystywania i promocji wszystkich dóbr kulturowych Kościoła – i w konsekwencji również ksiązek – nie zależał tylko od zachęcających dokumentów lub pojedynczych energicznych decyzji, ale stał się głównym przedmiotem zajęć specjalnego organu Kurii Rzymskiej – Papieskiej Komisji do spraw Dóbr Kulturowych Kościoła². W przygotowanym w 1994 r. przez Komisję liście *Biblioteki Kościelne w misji Kościoła* postulowano, między innymi tworzenie krajowych stowarzyszeń bibliotek kościelnych i ich uczestniczenie w stowarzyszeniach kontynentalnych i międzynarodowych, co ułatwi coraz ściślejsze wzajemne kontakty³.

W 1979 r. powstała inicjatywa utworzenia Stowarzyszenia Polskich Bibliotek Teologicznych w celu popierania współpracy i rozwoju bibliotek teologicznych, kształcenia i doskonalenia zawodowego ich pracowników, współpracy z innymi bibliotekami i organizacjami bibliotecznymi w kraju i za granicą⁴. Tymczasowe kierownictwo Stowarzyszenia wybrane na spotkaniu przedstawicieli głównych bibliotek teologicznych w Lublinie dnia 5 października 1979 r., ostatecznie ukonstytuowało się w maju 1980 r. w Warszawie, na posiedzeniu

¹ M. Chappin, *Le biblioteche ecclesiastiche nella missione della Chiesa*, „L'Osservatore Romano”, 134 (1994) nr 137, (16 VI 1994), s. 5.

² *Les bibliothèques ecclésiastiques dans la mission de l'Eglise. Lettre de la Commission pontificale pour les Biens culturels de l'Eglise aux évêques* (podpisany przez Francesco Marchisano – przewodniczącego i Paolo Rabiti – sekretarza), „La documentation catholique”, 76 (1994) nr 11 (5 VI 1994), p. 3.1, s. 513.

³ Tamże, p. 4.10, s. 515; Chappin, dz. cyt., s. 5.

⁴ Archiwum Biblioteki Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, (dalej cyt. ABPAT); S, Statut Stowarzyszenia Polskich Bibliotek Teologicznych (dalej cyt. SPBT), par. 2.

zwołanym przez ks. prof. Michała Petera – delegata Rady Naukowej Episkopatu Polski⁵. W tym samym roku także w Warszawie, dnia 2 czerwca odbyło się spotkanie Kierownictwa Stowarzyszenia z Generalnym Sekretarzem Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Teologicznych – Dr Juan'em Antonio Cervello-Margalef'em, który część swego przemówienia poświęcił nakreśleniu celów, jakim mogłoby służyć polskie Stowarzyszenie, zarówno w aspekcie zadań specyficznych dla naszego bibliotekarstwa teologicznego, jak i najszerzej pojętej współpracy z Międzynarodową Radą Stowarzyszeń Bibliotek Teologicznych (Conseil International des Associations de Bibliothques de Théologie)⁶. Tym samym stworzona została podstawa do włączenia się w działalność Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Teologicznych, koordynowaną przez Międzynarodową Radę, spotykającą się corocznie na posiedzeniach generalnych z udziałem przedstawicieli stowarzyszeń poszczególnych krajów. W tym miejscu należy odnotować fakt, że na swoich zebraniach Międzynarodowe Stowarzyszenie Bibliotek Teologicznych zawsze chętnie widziało udział przedstawiciela polskich bibliotek teologicznych, najpierw w charakterze „obserwatora”, a po spełnieniu odpowiednich warunków określonych statutem – jako członka Rady⁷.

Sytuacja zaistniała po 1981 r. nie pozwoliła na rozwinięcie Stowarzyszenia Polskich Bibliotek Teologicznych, powodując jednocześnie zawieszenie normalnych prac jego kierownictwa. Nie uległy jednak całkowitemu zerwaniu międzynarodowe kontakty. Na ręce Sekretarza napływały między innymi zaproszenia do uczestnictwa w generalnych posiedzeniach Międzynarodowej Rady Stowarzyszeń Bibliotek Teologicznych⁸. Ponieważ Stowarzyszenie Bibliotek Kościelnych w Polsce nie zorganizowało się ponownie, udział poszczególnych osób w Zgromadzeniu Generalnym Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Teologicznych miał charakter prywatny i wiązał się z reprezentowaniem własnej instytucji⁹.

⁵ Tamże, [T. Górski], Do Ks. Rektora [PAT], Kraków, 11 X 1983; tamże, [T. Górski] Notatki.

⁶ Tamże, [T. Górski], Sprawozdanie ze spotkania Kierownictwa Stowarzyszenia Bibliotek Teologicznych w Polsce z Juan Antonio Cervell-Margalef'em; por. tamże, T. Górski, Relazione Riguardante la Riunione Svoltasi a Varsavia il 2 giugno 1980; tamże, T. Górski do ks. prof. A. Kubisia – Sekretarza Rady Naukowej Episkopatu, Prorektora Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, Kraków, 26 II 1983.

⁷ Tamże, [T. Górski], Do ks. Rektora [PAT], Kraków, 11 X 1983; tamże, T. Górski, Sprawozdanie z udziału w zebraniu generalnym Conseil International des Associations de Bibliothques de Théologie odbytym w Paryżu w dniach 8 i 9 września 1985 r. i udziału w sesji Association des Bibliothques Ecclésiastiques de France odbytej w Paryżu w dniach 9-13 września 1985 r., Kraków 14 X 1985.

⁸ Tamże, T. Górski do ks. Bpa Rektora [PAT], Kraków, 16 IV 1985.

⁹ Tamże, Prorektor ks. A. Kubiś do ks. H. Morlion'a, Kraków, 23 VIII 1990.

Pod koniec lat osiemdziesiątych zaczęto stosować w niektórych polskich bibliotekach kościelnych mikrokomputery do usprawnienia prac bibliotecznych. Biblioteki te napotykały wiele trudności związanych, między innymi z brakiem odpowiedniego sprzętu komputerowego, brakiem komputerowych programów bibliotecznych, niedostateczną ilością przygotowywanych do tego kadr oraz brakiem ujednoczonego formatu opisów bibliograficznych. Stanowiło to mocny impuls do szerszej wymiany doświadczeń i podejmowania wspólnych inicjatyw w tym zakresie¹⁰.

W 1991 r. Kolegium Rektorów Uczelni Papieskich jednomyślnie stwierdziło potrzebę stworzenia i działania Stowarzyszenia Bibliotek Teologicznych Wyższych Uczelni Katolickich Polski. Potrzebę tę dyktowały sprawy komputeryzacji poszczególnych bibliotek, chodziło bowiem o wprowadzenie ujednoczonego systemu biblioteczno-informacyjnego oraz wymianę dubletów i współpracę Stowarzyszenia z jego zagranicznymi odpowiednikami, zwłaszcza zaś z Conseil International des Associations de Bibliothéque de Théologie¹¹.

Pod patronatem Ks. Kardynała Franciszka Macharskiego, przewodniczącego Komisji Episkopatu Polski do spraw Nauki Katolickiej, w Wyższym Metropolitalnym Seminarium Duchownym w Warszawie w dniu 24 VI 1991 r., wicedyrektor biblioteki ks. mgr Krzysztof Gonet zorganizował konferencję na temat automatyzacji bibliotek kościelnych¹². Ksiądz Kardynał w liście skierowanym do uczestników napisał: „Zadanie, które nas czeka – nowa ewangelizacja – wymaga, by z nowym entuzjazmem, przy użyciu nowych środków, głosić wieczną niezmienną treść naszej wiary”¹³. W konferencji uczestniczyło około 120 osób z 48 bibliotek kościelnych i z 14 innych bibliotek i instytucji państwowych. Podczas konferencji zaprezentowano stan prac nad komputeryzacją bibliotek kościelnych w różnych ośrodkach w Polsce oraz przedyskutowano możliwość stworzenia w przyszłości jednolitego systemu informacyjnego¹⁴.

¹⁰ M. Wrocławska, *Możliwości komputeryzacji bibliotek*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 56 (1988) s. 147-156; K. Gąsowska, K. Klaus, *Informacja i dokumentacja w naukach teologicznych*, tamże, s. 157-162.

¹¹ ABPAT, S, Ks. prof. W. Świerżawski – Rektor PAT w Krakowie i Przewodniczący Kolegium Rektorów Wyższych Uczelni Papieskich w Polsce do o. prof. Kazimierza Marciniaka, Kraków, 28 I 1991.

¹² K. Gonet, *Komputeryzacja bibliotek i możliwości jej wpływu na procesy gromadzenia księgozbiorów w bibliotekach kościelnych. Zarys problematyki*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 62 (1993) s. 257.

¹³ ABPAT, F, Franciszek kard. Macharski Arcybiskup Metropolita Krakowski do ks. Krzysztofa Goneta, Kraków, 14 VI 1991.

¹⁴ K. Gonet, *Komputeryzacja bibliotek*, s. 257-259; tenże, *Komputeryzacja w Bibliotece Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego św. Jana Chrzyciela w Warszawie*, „Przełęcz Biblioteczny”, 59 (1991) z. 3-4, s. 353.

Na spotkaniu w dniu 23 września 1991 r. w Warszawie z udziałem przedstawicieli 13 bibliotek *wiodących*, które posiadały już komputery, podjęto decyzję o potrzebie utworzenia Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES i wybrano jej Biuro w składzie pięciu osób. Przewodniczącym został ks. dr Tadeusz Stolz – wicedyrektor Biblioteki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, członkami: ks. dr Jan Bednarczyk z Biblioteki Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, ks. dr Tadeusz Fitych z Biblioteki Papieskiego Wydziału Teologicznego i Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego we Wrocławiu, ks. mgr Krzysztof Gonet z Biblioteki Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Warszawie i o. lic. Włodzimierz Zatorski OSB z Biblioteki Ojców Benedyktynów w Tyńcu. Sekretarzem wybrano p. dr Teresę Pankowską z KUL¹⁵. Podjęto wówczas wspólną deklarację, że w pracach nad komputeryzacją bibliotek kościelnych konieczne jest zachowanie daleko idącego ujednolicenia działań, aby dzielić się doświadczeniami i nie ponosić niepotrzebnych kosztów na tworzenie od początku systemu w każdej bibliotece; wszystko w celu zbudowania w niedalekiej przyszłości jednolitego systemu komputerowego i wspólnej bazy katalogowej¹⁶.

Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES powołana wtedy, określiła jako swój podstawowy cel „popieranie chrześcijańskiej doktryny, podejmowanie poczynań związanych z ewangelizacją oraz ożywanie duchem chrześcijańskim porządku doczesnego przez usprawnianie działalności polskich bibliotek kościelnych, wdrażanie postępu technicznego, a w szczególności komputeryzację prac bibliotecznych”¹⁷. Mając na względzie szerokie oddziaływanie słowa drukowanego na wychowanie młodzieży, kształtowanie postaw osobistych i rozszerzanie orędzia ewangelicznego, dla zapewnienia skutecznych środków jego rozwoju, Federacja realizuje swe cele poprzez, między innymi, prowadzenie działalności badawczej i studiów nad zastosowaniem nowych technik w pracach bibliotecznych, koordynację prac nad komputeryzacją procesów bibliotecznych, stymulowanie wysiłków nad tworzeniem komputerowych bibliografii i katalogów piśmiennictwa teologicznego i nauk pokrewnych, szkolenie pracowników bibliotek w zakresie systemów komputerowych oraz innych nowo-

¹⁵ Tenże, *Narada kościelnych bibliotek wiodących na temat komputeryzacji, Warszawa-Bielany, 23.09.1991*, „Pismo Okólne” – Biuletyn Informacyjny, Biuro Prasowe Episkopatu Polski, 11-17 XI 1991, r. 24, nr 46/1991/1236, s. 5-6; tenże, *Komputeryzacja bibliotek*, s. 259-261; tenże, *Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES, w: Komputeryzacja bibliotek. Materiały konferencji 24-26 maja 1993 r., Toruń*, pod red. B. Ryszewskiego, Toruń 1994, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, s. 143.

¹⁶ Tenże, *Federacja*, s. 144; J. Bednarczyk, *Biblioteki kościelne w Polsce, w: Materiały XV Sesji Stałej Konferencji Archiwów, Bibliotek i Muzeów Polskich na Zachodzie 23-26.09.1993*, red. M. Jagosz, Rzym 1994, s. 86; A. Pernał, *Biblioteki bez granic*, „Magazyn – Słowo – Dziennik Katolicki”, 2 (1994) nr 7 (18), 11-13 II 1994, s. 18-19.

¹⁷ ABPAT, F, Statut Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES, art. 6.

czesnych metod bibliotecznych, popularyzację doświadczeń prowadzoną w formie spotkań, konferencji i działalności wydawniczej, zdobywanie środków materialnych na działalność własną i wdrażanie postępu technicznego¹⁸.

Uczestnicy spotkania zatwierdzili „Tymczasowy format komputerowego opisu danych – opis książki”, który stał się formatem wymiennym dla bibliotek należących do Federacji. Powołali również Komisję do Spraw Autorytatywnej Modyfikacji Formatu, zbierającą sugestie doskonalenia „formatu wymiennego” dostarczane przez biblioteki i określi ich przydatność dla bibliotek należących do FIDES. Na podstawie tych danych oraz studiów nad rozwojem norm bibliograficznych i formatów w innych sieciach bibliotek, Komisja będzie dokonywać udoskonaleń w formacie wymiennym w sposób zobowiązujący. Pracownicy zrzeszonych bibliotek widzieli potrzebę kontynuowania prac nad formatem dla komputerowego opisu różnych kategorii wydawnictw, jak na przykład czasopism, artykułów w czasopismach, starych druków, poszczególnych rozdziałów z książek¹⁹.

Na kolejnych plenarnych naradach roboczych członków Federacji dzielono się doświadczeniami z zakresu komputeryzacji oraz wspólnie szukano rozwiązań powstających problemów. Zainicjowano również szkolenie podstawowe dla osób zaawansowanych, odpowiedzialnych za wprowadzanie komputeryzacji w swoich bibliotekach. Na wspomnianych naradach rozpoczęła pracę nowoutworzona Komisja do spraw Opracowania Rzeczowego Zbiorów, której zadaniem jest stworzenie słownika słów kluczowych w oparciu o prace poszczególnych bibliotek i dane zaczerpnięte ze słowników dotyczących nauk teologicznych, na przykład z indeksu przedmiotowego katalogu systematycznego Biblioteki KUL oraz z teaurusu bazy *Religion Indexes*. Warto nadmienić, że biblioteki Federacji zaczynają tworzyć różnego typu komputerowe kartoteki tematyczne i bibliografie poszczególnych dyscyplin naukowych. Zakończeniem pewnego etapu prac było udostępnienie pierwszego fragmentu centralnego katalogu FIDES sieciom komputerowym EARN i INTERNET²⁰.

Dla potrzeb automatyzacji bibliotek kościelnych zrzeszonych w Federacji zalecono stosowanie komputerowego programu bibliotecznego MAK. Został on opracowany przez specjalistów Biblioteki Narodowej w Warszawie i jest wykorzystywany w ponad 250 bibliotekach w Polsce²¹. Szczególne podzięko-

¹⁸ Tamże, art. 7.

¹⁹ K. Gonet, *Komputeryzacja bibliotek*, s. 260-261.

²⁰ Tenże, *Federacja*, s. 144-146; ABPAT, F. T. Stoż, *Narada Robocza Bibliotek Federacji FIDES* [Sprawozdanie], [Lublin, 30 IX 1992]; tenże, tamże, *Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES. Druga Narada Robocza* [Sprawozdanie], Lublin, 8 V 1993. Ponadto odbywały się spotkania szkoleniowe: w dniach 7-9 XII 1992 i 21-23 IX 1993 w Lublinie, oraz 4 I 1994 w Warszawie.

²¹ K. Gonet, *Komputeryzacja bibliotek*, s. 257, 261; W. Szczech, *Komputeryzacja bibliotek krakowskich*, w: *Rola bibliotek w rozwoju demokracji*, praca zbior. pod red. M. Kocójowej,

wania należą się pracownikom Biblioteki Narodowej, dzięki którym Federacja może tak owocnie korzystać z programu MAK: mgr Janowi Wierzbowskiemu, mgr Jerzemu Swianiewiczowi, mgr Janowi Wrześniowi i mgr Annie Szymańskiej.

Federacja FIDES nawiązała kontakt ze stowarzyszeniem Amerykańskich Bibliotek Teologicznych ATLA (American Theological Library Association) w USA, które wydaje międzynarodową bibliografię książek i artykułów z czasopism na CD-ROM – *Religion Indexes* i będzie się starała o włączenie do tejże bibliografii polskiego piśmiennictwa teologicznego²². Przygotowana została także na CD-ROM bibliografia zbiorów niektórych polskich bibliotek.

Na spotkaniu członków Federacji, które odbyło się dnia 9 maja 1994 r. w Warszawie, poinformowano między innymi o postępie prac nad komputeryzacją poszczególnych bibliotek i związanych z tym problemami. Wybrano nowe władze Biura Federacji. Przewodniczącym został ks. dr Jan Bednarczyk – dyrektor Biblioteki Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, a członkami: ks. mgr Krzysztof Gonet – dyrektor Biblioteki Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Warszawie, kustosz dyplomowany mgr Piotr Latawiec – dyrektor Biblioteki Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, ks. dr Jerzy Witczak – wicedyrektor Biblioteki Papieskiego Wydziału Teologicznego i Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego we Wrocławiu, i o. lic. Włodzimierz Zatorski OSB – dyrektor Biblioteki Ojców Benedyktynów w Tyńcu. Sekretarzem biura wybrano mgr Małgorzatę Janiak kustosza Biblioteki Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie.

W dniu 10 grudnia 1994 r. odbyło się w Krakowie posiedzenie Zarządu Federacji FIDES, na którym omówiono między innymi sprawę zatwierdzenia Statutu, propozycje rozwoju działalności Federacji, w tym kwestię tworzenia katalogów i teaurusu oraz wymiany baz danych.

W przeddzień miało miejsce spotkanie dotyczące aktualnych problemów bibliotek kościelnych, zorganizowane przez Bibliotekę Papieskiej Akademii Teologicznej i Katedrę Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Uczestniczyło w nim ok. 50 osób ze środowiska bibliotek kościelnych Krakowa. Wygłoszono 4 referaty.

Do Federacji należą obecnie 64 biblioteki kościelne, które wykorzystują komputery w swych pracach²³.

Opracowany Statut Federacji przedłożono do zatwierdzenia przez Konferencję Episkopatu Polski.

G. S. Bobinskiego, Kraków 1995, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego XCLXV”, „Prace z Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej”, z. 2 [4], s. 134-136.

²² K. Gonet, *Federacja*, s. 147, tenże, *Komputeryzacja bibliotek*, s. 261.

²³ *Walne Zgromadzenie Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES*, „KAI Biuletyn”, nr 48 z 24 czerwca 1995 r., s. 7.

„Konferencja Episkopatu Polski [...] na sesji plenarnej w Warszawie w dniu 18 marca 1995 r. erygowała Federację Bibliotek Kościelnych „FIDES” i zatwierdziła jej statut na okres pięciu lat”²⁴. Jest to niezwykle ważne wydarzenie w życiu bibliotek kościelnych w Polsce.

„Federacja jest Stowarzyszeniem Publicznym erygowanym przez Konferencję Episkopatu Polski kan. 312 § 1, 2 i nabywa osobowość prawną w oparciu o art. 10 i art. 34 ust. 1, pkt 1 i ust. 3 ustawy z dnia 17 maja 1989 r., o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 29 poz. 154 z późn. zm.)”²⁵. Podlega ona „zwierzchnictwu i nadzorowi kompetentnej władzy kościelnej zgodnie z normami Kodeksu Prawa Kanonicznego”²⁶. „Federacja [...] zrzesza osoby fizyczne należące do Kościoła katolickiego reprezentujące biblioteki kościelne, [...] obejmuje swoją działalnością teren całego kraju”²⁷, „może należeć do międzynarodowych organizacji o podobnych celach i założeniach ideowych”²⁸. „Patronem Federacji jest św. Maksymilian Maria Kolbe”²⁹. Jej siedzibą jest miasto Warszawa³⁰.

Zorganizowano kursy szkoleniowe: w Warszawie w dniach 30 I-2 II 1995 r. dla administratorów komputerowych systemów bibliotecznych pracujących z programem MAK oraz w Krakowie w dniach 6, 7 i 9 czerwca br. lokalne szkolenie w zakresie podstaw korzystania z programu MAK.

W dniach 19-23 V 1995 r. powtórnie gościem Federacji był p. John Bollier z USA – dyrektor ds. rozwoju ATLA. Omówiono z nim możliwe kierunki i formy współpracy. Wymieniono się bazami danych na dyskach optycznych.

W dniu 20 czerwca 1995 r. odbyło się w Warszawie Pierwsze Walne Zgromadzenie członków Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES. Ksiądz Kardynał Józef Glemp – Prymas Polski w liście skierowanym do uczestników pisał m.in.: „Cieszę się ogromnie, że biblioteki kościelne w Polsce pragną włączyć się w wielkie zadanie Nowej Ewangelizacji. Biblioteki ze swej istoty są skarbem, w którym przechowywany jest zapis Bożej i ludzkiej mądrości. Nowoczesne metody wyszukiwania informacji pozwalają na coraz szersze otwieranie tego skarbcza dla ludzi poszukujących prawdy”³¹.

²⁴ ABPAT, Dekret Konferencji Episkopatu Polski z dnia 7 kwietnia 1995 r.

²⁵ Tamże, F, Statut Federacji, art. 1, p. 2.

²⁶ Tamże, art. 2.

²⁷ Tamże, art. 1, p. 1, 4 p. 1.

²⁸ Tamże, art. 4, p. 2.

²⁹ Tamże, art. 3, p. 3.

³⁰ Tamże, art. 5.

³¹ ABPAT, List Ks. Kardynała Józefa Glempa Prymasa Polski do uczestników Pierwszego Walnego Zgromadzenia Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES, Warszawa, dnia 16 czerwca 1995 r.

Podczas spotkania wybrano nowy Zarząd w pięcioosobowym składzie: przewodniczącym Federacji został ks. dr Jan Bednarczyk z Biblioteki Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, zastępcą przewodniczącego ks. mgr Krzysztof Gonet z Biblioteki Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Warszawie, członkiem zarządu ks. dr Jerzy Witczak z Biblioteki Papieskiego Wydziału Teologicznego i Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego we Wrocławiu, skarbnikiem kustosz dyplomowany mgr Piotr Latawiec z Biblioteki Akademii Teologicznej w Warszawie, sekretarzem mgr Ewa Poleszak z Biblioteki Pisarzy Towarzystwa Jezusowego w Warszawie. Na kierownika Sekretariatu Federacji wybrano mgr Małgorzatę Janiak z Biblioteki Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie.

Powołano również Komisję Rewizyjną w składzie: ks. mgr Macieja Lisieckiego z Biblioteki Wyższego Prymasowskiego Seminarium Duchownego w Gnieźnie – przewodniczący, ks. dr Antoni Żurek z Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego w Tarnowie – członek komisji oraz br. Piotra Krzyżaniaka OFMCap z Biblioteki Prowincji Braci Mniejszych Kapucynów w Krakowie – sekretarz.

Dobrym duchem Federacji jest ks. dyrektor Krzysztof Gonet, który od pierwszych chwil jej tworzenia uczestniczył we wszystkich pracach organizacyjnych, szkoleniowych i popularyzatorskich. On to był pomysłodawcą i organizatorem pierwszych spotkań, najaktywniej uczestniczył w pracach nad przygotowaniem i zatwierdzeniem statutu, publikował i wygłaszał referaty na wielu konferencjach propagujące Federację FIDES oraz program MAK, przeprowadził wiele szkoleń i zainstalował program MAK między innymi w bibliotekach w: Stalowej Woli, Gnieźnie, Białymstoku, Lublinie, Krakowie i Częstochowie. Wysuwał szereg cennych propozycji w nawiązaniu kontaktów międzynarodowych i wykorzystaniu w pracy bibliotek kościelnych nowych technik komputerowych m.in. dysków CD-ROM i sieci INTERNET.

Kierunki rozwoju działalności Federacji FIDES przewidują m.in.:

- umożliwienie szerokiego i łatwego dostępu do informacji bibliotecznych;
- wspieranie wysiłków nad utworzeniem bibliografii prac z zakresu teologii, filozofii, historii Kościoła i nauk pokrewnych;
- działania zmierzające do stworzenia komputerowej sieci bibliotek kościelnych;
- włączenie się do prac nad przygotowaniem ujednoczonych formatów opisu bibliograficznego oraz kartotek haseł wzorcowych (szczególnie z zakresu szeroko rozumianych nauk kościelnych);
- prowadzenie spotkań, szkoleń, kursów, poradnictwa w zakresie prac bibliotecznych a zwłaszcza w zakresie sprzętu, programów i usług komputerowych związanych z funkcjonowaniem bibliotek w różnych regionach Polski;

– wypracowanie form działalności gospodarczej pozwalającej zdobywać fundusze na rozwój bibliotek kościelnych (np. fundacje, płatne ekspertyzy, staże, wyjazdy szkoleniowe za granicę)

– przygotowanie i wydawanie materiałów szkoleniowo-metodycznych, periodycznych „Wiadomości Federacji FIDES” oraz bibliografii na aktualne tematy;

– propagowanie nowatorskich rozwiązań oraz szczególnych osiągnięć w pracy poprzez prowadzenie kursów oraz fundowanie nagród;

– nawiązanie współpracy z bibliotekami wyższych uczelni i instytutów w kraju, a także z bibliotekami Kościołów niekatolickich;

– współdziałanie z Ośrodkiem Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych przy Katolickich Uniwersytecie Lubelskim. Federacja FIDES jest niezmiernie wdzięczna ks. prof. dr hab. Markowi Zahajkiewiczowi – dyrektorowi tegoż Ośrodka za cenne sugestie dotyczące form współpracy wyrażone w rozmowie z członkami jej Zarządu podczas zorganizowanej w Lublinie konferencji naukowej w dniach 18-19 września 1995 r. na temat: Opracowywanie zbiorów w bibliotekach kościelnych w Polsce;

– ułatwienie przez Federację nawiązywania współpracy z zagranicznymi bibliotekami teologicznymi. Zostało uwieńczone sukcesem staranie o formalne przyjęcie Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES do Conseil International des Associations de Bibliothèques de Théologie³², bowiem w dniu 9 września 1995 r. Federacja FIDES została przyjęta jako jej członek zwyczajny. Nie ulega wątpliwości, że jest to bardzo ważny fakt dla sytuacji bibliotek kościelnych w Polsce.

Kończąc pamiętajmy, że biblioteki kościelne, w których są zachowane i dostępne skarby kultury ludzkiej i chrześcijańskiej powstałe na przestrzeni wieków stanowią niewyczerpane bogactwo wiedzy, w którym każda wspólnota, tak świecka, jak i duchowa, może odnaleźć wspomnienie swojej przeszłości³³.

Trzeba, aby „posługa bibliotek” odnalazła pełny szacunek i energię we wspólnocie chrześcijańskiej, bo rolą bibliotekarza jest nie tylko wypożyczanie książek, ale ożywianie kultury i, przez to, ewangelizacja wspólnoty, do której należy oraz poszukiwanie tych, którzy pragną poszerzać swoje wiadomości. Tym samym formacja zawodowa będzie mu znaczącą pomocą w jego misji

³² K. G o n e t, *Federacja*, s. 146-147; ABPAT, ks. Jan Bednarczyk – przewodniczący Federacji FIDES do A. Geunsa – przewodniczącego Conseil International des Associations de Bibliothèques de Théologie, Kraków, 21 sierpnia 1995 r. (pismo przekazane na spotkaniu Conseil International... w Lille w dniu 9 września 1995 r.); tamże, t e n ż e do Conseil International des Associations de Bibliothèques de Théologie, Kraków 21 sierpnia 1995 r. (pismo przekazano na spotkaniu Conseil International... w Lille w dniach 7-9 września 1995 r.); tamże, t e n ż e, La ratification de la Fédération des Bibliothèques Ecclésiastiques FIDES (wygłoszone w Lille, 7 września 1995 na spotkaniu Conseil International...).

³³ *Les bibliothèques*, p. 1.2, s. 511.

przekazywania kultury i towarzyszenia, w miarę możliwości, tym, którzy pragną powiększyć swoją znajomość myśli chrześcijańskiej³⁴.

Wśród dóbr kulturowych Kościoła książka ma szczególne znaczenie. Wiara chrześcijańska karmi się książkami, jest przekazywana przy pomocy książek, pogłębia się przez nie i odmładza. Ci, którzy strzegą i podnoszą wartość bibliotek kościelnych, będą mieć tę zasługę, że uczestniczyli w promocji godności człowieka, ożywiali wiarę i podsycaли płomień prawdy³⁵.

Słowa te chciałbym odnieść do wszystkich wymienionych i niewymienionych tu osób, które doceniając ich szczególną wartość, nie szczędząc sił i czasu, aktywnie włączyły się w prace Federacji FIDES.

³⁴ Tamże, p. 4.1, s. 513.

³⁵ Chappin, dz. cyt., s. 5.